

Nr 1255

Av fru **Ryding m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 35, angående ökat stöd till vuxenutbildningen.

Med anledning av proposition 1970:35 angående ökat stöd till vuxenutbildningen vill vi anföra följande.

Den svenska vuxenutbildningen befinner sig endast i ett förstadium. Under senare år har den genomgått en stark ökning men ännu kan inte några enhetliga linjer skönjas för hur vuxenutbildningen skall utvecklas på sådant sätt att den verkligen ger möjligheter för alla som så önskar att ta del av den.

Trots den ökade satsning som ägt rum under senare år är splittringen det kännetecknande för vuxenutbildningen, och insatserna sker i så många former och till så många institutioner att helhetsverkan går förlorad.

Dagens vuxenstuderande stöter på många och stora svårigheter. Den främsta är att ekonomisk press tvingar fram forcerade studier. Svårigheterna blir än större därigenom att många vuxenstuderande måste förena sina studier med familjeansvar och andra sociala engagemang. Den nuvarande uppläggningsen tar inte hänsyn härtill. En undersökning måste göras för att finna vägar att praktiskt utforma vuxenutbildning på så sätt att de som bäst behöver denna verkligen också kommer i åtnjutande av den. Därvid måste beaktas att en decentralisering sker så att läraren i stället för eleverna »flyttar» på sig.

För de flesta vuxenstuderande är det studiesociala stödet helt otillräckligt, och den här pågående utredningen måste med det snaraste framlägga förslag. Riktpunkten måste vara att vuxenstudier sker på betald arbetstid.

Många vuxenstuderande tvingas av stress och studiepress att avbryta sina studier. Detta därför att studietiden är för knappt tilltagen och det studiestöd som borde vara en självklar rättighet är helt otillräckligt. Väsentligt vidgat studiestöd i form av extratimmar måste därför organiseras.

På en rad områden är vuxenstudierna förenade med dryga avgifter. Det gäller korrespondensundervisning och en rad kurser. Det bör vara en angelägenhet av första ordningen att avskaffa dessa avgifter och därmed ställa vuxenutbildningen på samma nivå som annan utbildning samhället svarar för.

Viktigt är att en indexreglering av bidragen till studieförbunden införes, så att dessa bidrag bibehåller sitt värde.

I likhet med andra nordiska länder bör Sverige inrätta en central vuxenpedagogisk dokumentation och dessutom göra en satsning på det vuxen-

pedagogiska forsknings- och utvecklingsarbetet som står i rimlig proportion till vuxenstudiernas omfattning. Ett sådant utvecklingsarbete skulle ta hänsyn till behovet att framställa läroböcker för fortsatt utbildning. De böcker och metoder som användes för utbildningen av ungdom i grundskola och gymnasium skall nu också användas i vuxenutbildningen. Många gånger är detta helt felaktigt, och särskild undervisningsmaterial måste utarbetas för vuxenutbildningens speciella behov. Detta gäller också lärarutbildningen, där vuxenskolan kräver en pedagogik och ett lärarurval som är annorlunda än den vanliga skolans. Här fordras mer forskning och en särskild lärarutbildning, där inte minst folkrörelsernas erfarenheter helt bör tillvaratagas. Särskilt viktigt är emellertid att de vuxenstuderande själva på alla nivåer får tillfälle att påverka sin studiesituation. De bör därför ha representanter i pågående utredningar och beslutanderätt i alla frågor som berör undervisningens villkor och innehåll.

LOVUX har i sin utredning lagt fram väsentliga synpunkter på vuxenutbildningens utformning. Tiden är emellertid mogen för en genomgripande omläggning, där vuxenutbildningens olika former samordnas till en enhet och den nuvarande skadliga splittringen bringas att upphöra.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 35 år 1970 måtte uttala sig för

dels att förslag syftande till en reformering av hela vuxenutbildningen enligt i motionen anförd riktning skyndsamt utarbetas och förelägges riksdagen;

dels att åtgärder vidtages för en förbättrad lärarutbildning för vuxenutbildningen;

dels att särskilda läromedel för vuxenundervisningen utarbetas;

dels att vuxenskolornas elever får representations- och beslutanderätt i utredningar och institutioner som handhar deras frågor;

dels att antalet stödundervisningstimmar avsevärt ökas på alla nivåer;

dels att alla studiemedel kostnadsfritt ställes till elevernas förfogande;

dels att bidragen till studieförbunden indexregleras;

dels att Sverige i likhet med andra nordiska länder inrättar en central vuxenpedagogisk dokumentation och satsar på det vuxenpedagogiska forsknings- och utvecklingsarbetet.

Stockholm den 3 april 1970

Gunvor Ryding (vpk) Eivor Marklund (vpk) C. H. Hermansson (vpk)